

Foto: Freeimages.com/Jason Ralston

Panelonderzoek lokale media, nieuws en journalistiek

Stad met een hart

Inhoud

Inhoud	2
Samenvatting	3
1. Inleiding	5
1.1 Afbakening	5
1.2 Methode en respons	5
2. Resultaten literatuuronderzoek	6
3. Resultaten AmersfoortPanel	8
Bijsluiter panelonderzoek lokale media, nieuws en journalistiek 2020.....	17

Samenvatting

In december 2019 konden streekomroepen zich inschrijven voor deelname aan een pilot voor een professionalisering van de lokale omroepen door het 'Stimuleringsfonds voor de journalistiek'. Deze pilot was vooral gericht op het aantrekken van professionele journalisten in een streekomroep. Vooruitlopend op de pilotaanvraag heeft de raad het college verzocht om een peiling te verrichten onder het AmersfoortPanel. Deze peiling moet duidelijkheid geven over wat inwoners belangrijk vinden bij lokale media en op welk gebied inwoners van lokaal nieuws voorzien willen worden. Onderzoek en Statistiek heeft het panelonderzoek uitgevoerd en aangevuld met literatuuronderzoek, om zo een breder beeld te kunnen schetsen. Van alle panelleden heeft 51% de vragenlijst ingevuld. Bij de interpretatie van de resultaten moet de lezer er rekening mee houden dat panelleden relatief meer politiek betrokken en hoger opgeleid zijn dan de gemiddelde Amersfoorter. De peiling heeft vóór de Coronasituatie plaatsgevonden.

Verschuiving van papier naar digitaal en van lang lezen naar kort apps checken

Waarschijnlijk de meest kenmerkende ontwikkeling in Medialand is de digitalisering en de daarmee samenhangende opkomst van nieuwe media. Landelijke cijfers geven een verschuiving aan hoe mensen nieuws tot zich nemen. Het lezen van de papieren krant neemt onder alle leeftijdscategorieën af, maar van de 65-plussers leest nog steeds meer dan de helft regelmatig de krant, terwijl maar 8% van de Nederlanders tot 35 jaar dit doet. Het lezen van nieuws op websites of apps en vooral het kort checken van nieuwsapps is onder alle leeftijdsgroepen populair. Hoe lager de leeftijd, hoe vaker het kort checken van nieuwsapps in de totale nieuwsbehoefte voorziet. Volgens landelijk onderzoek komt door de opkomst van gratis digitaal nieuws komt de kwaliteit van de lokale journalistiek onder druk te staan.

Driekwart panelleden vindt lokaal nieuws belangrijk

Driekwart van de panelleden vindt het lokale nieuws belangrijk tot zeer belangrijk en 68% is hiervan redelijk tot goed op de hoogte. Dit geldt niet alleen voor ouderen: ook veel panelleden onder de 35 jaar vinden lokaal nieuws belangrijk (63%) en zijn hier redelijk tot goed van op de hoogte (60%). Panelleden vinden het hierbij vooral belangrijk om geïnformeerd te zijn over wat er lokaal speelt.

Huis-aan-huis bladen grootste bereik

Van de panelleden heeft 43% in de afgelopen week in één van de huis-aan-huis bladen het lokale nieuws gelezen en 16% heeft dit via de website/app van zo'n blad gedaan. Het AD Amersfoort is daarna het kanaal met het grootste bereik. Anders dan de huis-aan-huisbladen wordt het AD vaker online gelezen dan de (betaalde) AD krant. Bijna een op de drie panelleden raadpleegt wekelijks (ook) lokaal nieuws via sociale media, en een even groot deel hoort de plaatselijke nieuwtjes van familie, vrienden en kennissen. Hoe jonger, hoe groter de rol van websites/apps, sociale media en familie, vrienden of kennissen. Slechts een heel klein deel van de panelleden houdt zich op de hoogte via lokale TV of radio.

Vier op de vijf (redelijk) tevreden over mogelijkheden om lokaal nieuws te volgen

Zo'n 80% van de panelleden vindt de mogelijkheden om op de hoogte te blijven van het Amersfoortse nieuws redelijk tot zeer goed. Hoe ouder de panelleden, hoe kritischer zij hier gemiddeld over zijn. Maar de verschillen zijn niet groot. Als kritiek wordt door veel panelleden de slechte bezorging van De Stad Amersfoort genoemd. Ook in het onderzoek

‘Stadspeiling 2019: Communicatie’ werd de slechte bezorging van deze krant door veel inwoners genoemd. Verder vinden sommige panelleden de kwaliteit van omroep EVA ondermaats. Daarnaast vinden sommige panelleden dat het lokale nieuws niet objectief genoeg is (zie ook verderop in deze samenvatting).

Cultuur & vrije tijd populairste nieuwsonderwerp; natuur & milieu mag meer zijn

De meeste panelleden zijn geïnteresseerd in een breed palet aan onderwerpen voor lokale nieuwsberichten. De top drie bestaat uit cultuur & vrije tijd (61%), bouwen & wonen (55%) en algemene gemeentelijke informatie (54%). Vooral over natuur & milieu, bouwen & wonen en zorg & welzijn zou men wel meer nieuwsaanbod willen.

Panelleden verdeeld over kwaliteit Amersfoortse journalistiek

Van de panelleden vindt 85% dat onafhankelijke journalistiek door lokale media onmisbaar is voor het goed functioneren van de lokale democratie. Bij de overige stellingen zijn panelleden minder uitgesproken. Een relatief grote groep kiest bij de stellingen voor de middencategorie ‘neutraal’ of weet niet hoe het met de lokale journalistiek gesteld is. Ongeveer een kwart is positief over het vermogen van de Amersfoortse journalistiek om de lokale overheid kritisch te volgen en de lokale maatschappelijke kwesties goed in beeld te brengen. Ook vindt ongeveer een kwart dat de journalistiek in Amersfoort betrouwbaar is, voldoende verschillende bronnen aan het woord laat en een bron van gespreksonderwerpen is. Een derde vindt de lokale journalistiek veelzijdig en 45% voelt zich door de lokale journalistiek meer verbonden met de stad. Rond de 15% van de panelleden is overwegend negatief over de lokale journalistiek. Over de stellingen dat de lokale journalistiek oppervlakkig en te versnipperd is, zijn de panelleden het meest verdeeld. Verder is er een relatief grote groep die bij de stellingen kiest voor de middencategorie ‘neutraal’ of niet weet hoe het met de lokale journalistiek gesteld is.

Kritiek op lokale journalistiek: niet onafhankelijk en gebrek aan hoor- en wederhoor

Hoewel veel mensen neutraal of positief zijn over de lokale journalisten, zijn sommige panelleden kritisch. Zij lichten dit als volgt toe:

- actiegroepen krijgen alle aandacht, maar hun meningen worden niet gecontroleerd op juistheid
- er is teveel aandacht voor extreme meningen en te weinig ruimte voor nuance
- de journalistiek doet te weinig aan hoor- en wederhoor
- de berichtgeving is onvoldoende onafhankelijk
- het is lastig om te beoordelen of de berichtgeving betrouwbaar is, omdat men zelf niet na kan gaan of de berichten juist zijn.

1. Inleiding

In december 2019 konden streekomroepen zich inschrijven voor deelname aan een pilot voor een professionalisering van de lokale omroepen door het 'Stimuleringsfonds voor de journalistiek'. Deze pilot was vooral gericht op het aantrekken van professionele journalisten in een streekomroep. Vooruitlopend op de pilotaanvraag heeft de raad het college verzocht om een peiling te verrichten onder het AmersfoortPanel.¹ De gemeente Amersfoort is hierover met de regio in gesprek. Naar aanleiding hiervan heeft de raad van de gemeente Amersfoort op 1 oktober 2019 een motie aangenomen, met daarin het verzoek aan het college om een peiling te verrichten onder het AmersfoortPanel. Deze peiling moet duidelijkheid geven over wat inwoners belangrijk vinden als het gaat om lokale media en op welk gebied ze van lokaal nieuws voorzien willen worden. De afdeling Woon- en Werkklimaat heeft aan Onderzoek en Statistiek (O&S) gevraagd om dit onderzoek uit te voeren.

1.1 Afbakening

Hoe gebruiken de Amersfoortse panelleden de lokale nieuwsvoorziening? En hoe beoordelen zij die? Om het terrein enigszins af te bakenen hebben we lokale nieuwsvoorziening gedefinieerd als informatie over recente gebeurtenissen in Amersfoort door onafhankelijke lokale en regionale dagbladen, huis-aan-huisbladen, lokale en regionale omroepen en particulieren die nieuws verzorgen via eigen websites, weblogs of sociale media. Journalistiek is het onafhankelijk verzamelen van lokaal nieuws en dit nieuws op een zo objectief mogelijke manier weergeven, uitleggen of verklaren. Wat daar wel, en wat daar niet toe wordt gerekend is overigens niet altijd even helder. Formeel vallen de Stadsberichten van de gemeente in De Stad Amersfoort daar bijvoorbeeld buiten, maar uit de antwoorden van de panelleden blijkt dat dit onderscheid vaak minder scherp wordt ervaren.

1.2 Methode en respons

De respons van het AmersfoortPanel was 51%. Bij de interpretatie van de resultaten moet de lezer er rekening mee houden dat panelleden relatief meer politiek betrokken en hoger opgeleid zijn dan de gemiddelde Amersfoorter. In de bijlage vindt u meer uitleg over de methode van het onderzoek.

Naast de peiling hebben wij literatuur over lokale media geraadpleegd, om zo een wat breder beeld te kunnen schetsen. We starten met de resultaten van het literatuuronderzoek, gevolgd door de resultaten van het onderzoek onder het AmersfoortPanel.

De peiling heeft voorafgaand aan de Coronaperiode plaatsgevonden.

¹ Inmiddels is bekend dat er van de 53 aanvragen 20 pilots zijn toegewezen. De aanvraag van Stichting Eemland in oprichting is afgewezen. Een van de redenen voor afwijzing was dat andere streekomroepen verder waren in hun ontwikkeling en daardoor meer kans van slagen hadden.

2. Resultaten literatuuronderzoek²

Daling regionale krant en TV

Waarschijnlijk de meest kenmerkende ontwikkeling in de media is de digitalisering en de daarmee samenhangende opkomst van nieuwe media. ‘Oude’ media als de krant hebben het lastig. Het dagelijkse bereik van landelijke dagbladen daalde in de periode 2013 - 2015 van 31% naar 27% (Tabel 1). Op regionaal niveau (door heel Nederland) heeft een vergelijkbare ontwikkeling geleid tot een gemiddeld bereik van 23% in 2017³. Het teruggelopen bereik wordt wel enigszins gecompenseerd door de groei van het aantal digitale lezers, maar die groei is onvoldoende om de daling ongedaan te maken. Als we Nederland als geheel bekijken, dan zijn de oude media als tv, radio en de krant nog altijd dominant bij de nieuwsvoorziening. Maar daar zijn voor een groot deel de journaals en nieuwsuitzendingen op televisie voor verantwoordelijk, met een dagelijks bereik van bijna 40%. Op regionaal niveau is het bereik van televisie een heel stuk kleiner. Vooral in absolute zin, maar ook ten opzichte van de regionale krant. Minder dan 10% van de Nederlanders kijkt dagelijks naar een lokale of regionale omroep⁴.

Traditionele nieuwsconsumptie neem bij jongeren af....

Cijfers op lokaal niveau zijn er niet, maar landelijke cijfers laten een groot verschil in leeftijd zien in de manier waarop men nieuws tot zich neemt. Het Sociaal Cultureel Planbureau definieerde nieuwsconsumptie in haar onderzoek naar mediagebruik (2017) als volgt: minimaal 5 minuten bezoeken van een nieuwssite of nieuwsapp, tezamen met de klassieke nieuwsconsumptie van TV, radio en krant. Als we deze definitie aanhouden dan lijkt het alsof er landelijk tussen 2013 en 2015 een daling was in het aandeel Nederlanders dat dagelijks nieuws tot zich neemt (van 64% naar 61%)⁵. Gebaseerd op deze definitie leest, hoort of ziet minder dan 40% van de Nederlanders van jonger dan 35 jaar het nieuws. Van de 65-plussers stelt zich dan bijna 90% dagelijks op de hoogte van het nieuws. Slechts 11% van alle Nederlanders zou dan op een doorsneedag nieuwssites of nieuwsapps bezoeken (Tabel 1).

...maar het kort checken van nieuwssites/apps neemt sterk toe

Maar: bij deze definitie gaat het zoals gezegd alleen om bezoekjes van langer dan vijf minuten⁶. Het aantrekkelijke van online nieuws is nu juist dat dit overal en altijd snel even gecheckt kan worden op de telefoon, tablet of computer. Als we de kort durende bezoekjes bekijken, dan ligt het bereik aanmerkelijk hoger dan die 11%: namelijk op 52%. Als het gaat om dergelijke kort durende bezoekjes aan online kanalen zien we een heel ander beeld. Bij de 20 tot 35 jarigen ligt het percentage dagelijkse online nieuwscheckers op 65%. Jongere leeftijdsgroepen (en ook steeds meer mensen boven de 35 jaar) halen hun nieuws blijkbaar minder op de klassieke manier (die vaak meer dan vijf minuten achter elkaar kost), en compenseren dat in ieder geval deels met meer kort en snel tussendoor.

² De beschrijving van ontwikkelingen in het medialandschap is gebaseerd op het SCP rapport ‘Nederlanders en nieuws’ (2017) en het in opdracht van het ministerie van OCW door het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek uitgevoerde onderzoek ‘Op het tweede gezicht... Regionale en lokale media en journalistiek, 2000-2017’ (2018).

³ Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, 2018

⁴ Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, 2018

⁵ SCP, 2017

⁶ Het SCP onderzoek baseert zich op bijgehouden dagboeken over mediagebruik van minimaal vijf minuten aaneen. Korte bezoekjes aan websites of apps zitten zodoende niet in de dagboekcijfers, maar zijn achterhaald door respondenten achteraf te vragen hoe vaak ze die dag dergelijke kanalen hadden bezocht.

Tabel 1 Percentage nieuwsmediagebruik Nederlanders op een doorsneedag (2015 en 2013)

	nieuws kijken op TV ⁷		krant lezen (papier)		nieuwssites/apps bezoeken		nieuwssites/apps checken (< 5 min)
	2015	(2013)	2015	(2013)	2015	(2013)	2015
totaal	39	(42)	27	(31)	11	(9)	52
<i>naar leeftijd:</i>							
13-19 jaar	15	(19)	8	(9)	4	(6)	49
20-34 jaar	20	(24)	7	(12)	16	(12)	65
35-49 jaar	34	(34)	19	(22)	15	(12)	60
50-64 jaar	49	(55)	35	(46)	10	(7)	49
65+	66	(67)	58	(62)	4	(4)	33
<i>naar opleiding:</i>							
laag	48	(52)	31	(35)	5	(5)	35
midden	39	(42)	25	(28)	10	(8)	53
hoog	32	(35)	27	(34)	15	(13)	62

Bron: *Nederlanders en Nieuws*, SCP 2017

Gratis en digitaal maakt ook kwetsbaar

De geschetste trends en ontwikkelingen leggen een aantal kwetsbaarheden voor een gezond lokaal medialandschap bloot. Nieuws is steeds vaker gratis. Zeker lokaal is dat al wat langer gaande, in de vorm van de breed verspreide huis-aan-huisbladen. Maar de trend is versterkt door nieuwe digitale mogelijkheden om nieuws te brengen. Betaalde journalistiek kwam mede daardoor in de verdrukking. Op het eerste gezicht kunnen Nederlanders nog altijd kiezen uit een veelzijdig lokaal media aanbod, zo schrijft het Stimuleringsfonds voor de Journalistiek. Maar met de verschuiving naar gratis en digitaal zien zij tegelijkertijd een fragmentisering van het aanbod, samen met minder diepgang en journalistieke kwaliteit⁸. Zeker de jongere generaties - voor wie digitale kanalen de belangrijkste informatiebron zijn - lopen zo het risico op ondermaatse nieuwsvoorziening.

Meestal worden er drie verschillende functies aan journalistiek toegedicht: een informerende, een controlerende en een sociale (bindende) functie. De conclusie van met name het Stimuleringsfonds is dat de ontwikkelingen in het medialandschap het waarmaken van die rollen op lokaal niveau steeds lastiger maken.

⁷ Het gaat hier om nieuws kijken op het moment van uitzending op televisie. Het achteraf kijken van nieuwsuitzendingen is in deze tabel niet opgenomen, omdat dit op een doorsneedag slechts om 2% gaat.

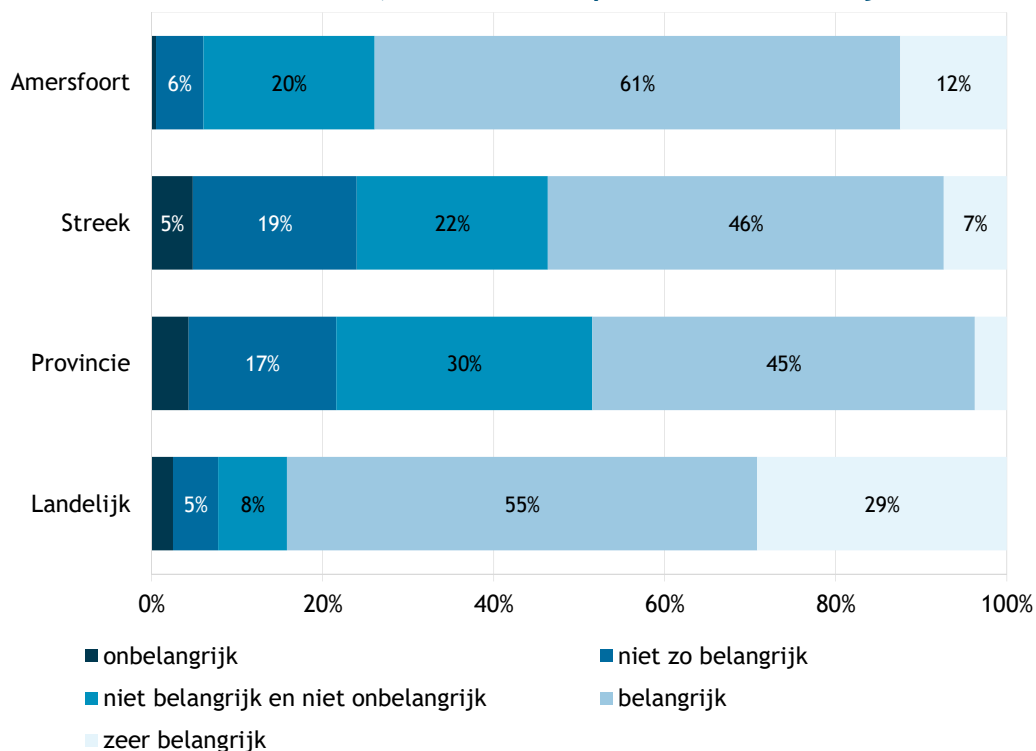
⁸ Stimuleringsfonds voor de Journalistiek, 2018

3. Resultaten AmersfoortPanel

Driekwart vindt lokaal nieuws belangrijk

Een grote meerderheid van de Amersfoortse panelleden (73%) geeft aan het belangrijk tot zeer belangrijk te vinden om van het lokale nieuws op de hoogte te blijven (figuur 1). Een nog iets grotere groep (84%) vindt het (zeer) belangrijk om geïnformeerd te zijn over het landelijke nieuws. Heel wat minder panelleden, ongeveer de helft, vindt het ook (zeer) belangrijk om op de hoogte te blijven van streek- en provinciaal nieuws. Nou zijn de panelleden, zoals gezegd, wat meer politiek betrokken dan de gemiddelde Amersfoorter. Het percentage dat het (lokale) nieuws belangrijk vindt is in werkelijkheid dus wellicht iets lager.

Figuur 1 Hoe belangrijk vindt u het om op de hoogte te zijn van het lokale nieuws, het streeknieuws, nieuws uit de provincie en landelijk nieuws?

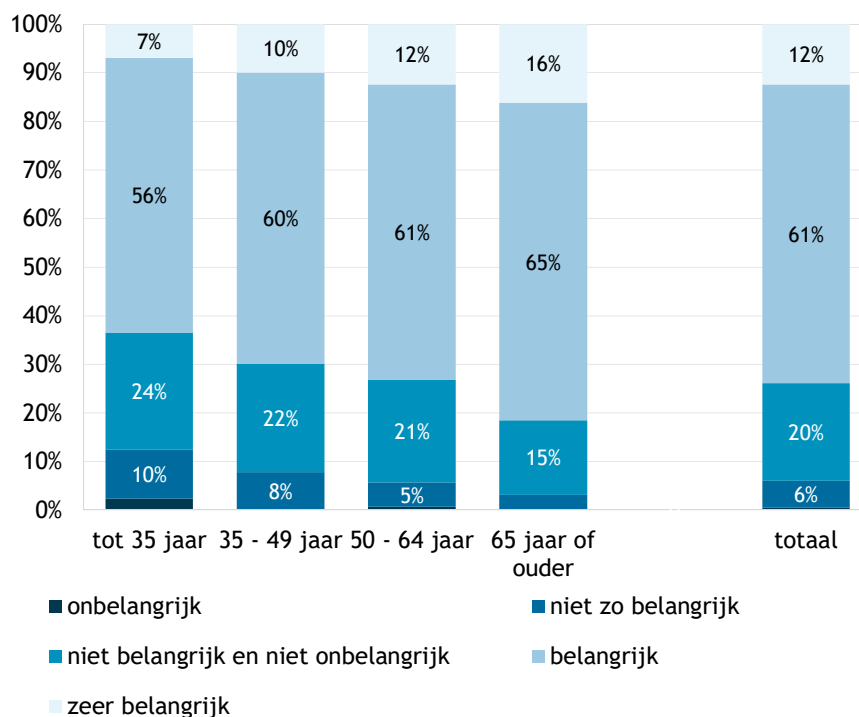

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Hoe ouder, hoe meer interesse in lokaal nieuws

Bij de interesse in lokaal nieuws is er een relatie met de leeftijd. Hoe ouder, hoe belangrijker panelleden het vinden om op de hoogte te blijven van het lokale nieuws (figuur 2). Maar ook van de jongste leeftijdsgroep (tot 35 jaar) vindt bijna twee op de drie panelleden het lokale nieuws belangrijk.

Figuur 2 Hoe belangrijk vindt u het om op de hoogte te zijn van het lokale nieuws?

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Vooraf belangrijk om bij te houden wat er speelt

We hebben de panelleden gevraagd om hun antwoord op de vraag ‘hoe belangrijk vindt u het om op de hoogte te zijn van het lokale Amersfoortse nieuws’ toe te lichten. In verreweg de meeste toelichtingen gaat het vooral over dat men het goed vindt om bij te houden wat er zoal speelt. “Het is prettig om te weten wat er gebeurt in de stad.” Van de groep die aan het lokale nieuws wat minder belang hecht, geeft een groot deel aan dat de binding met Amersfoort sowieso minder is. “Amersfoort is weliswaar mijn woonplaats, maar ik voel me er verder nauwelijks bij betrokken”.

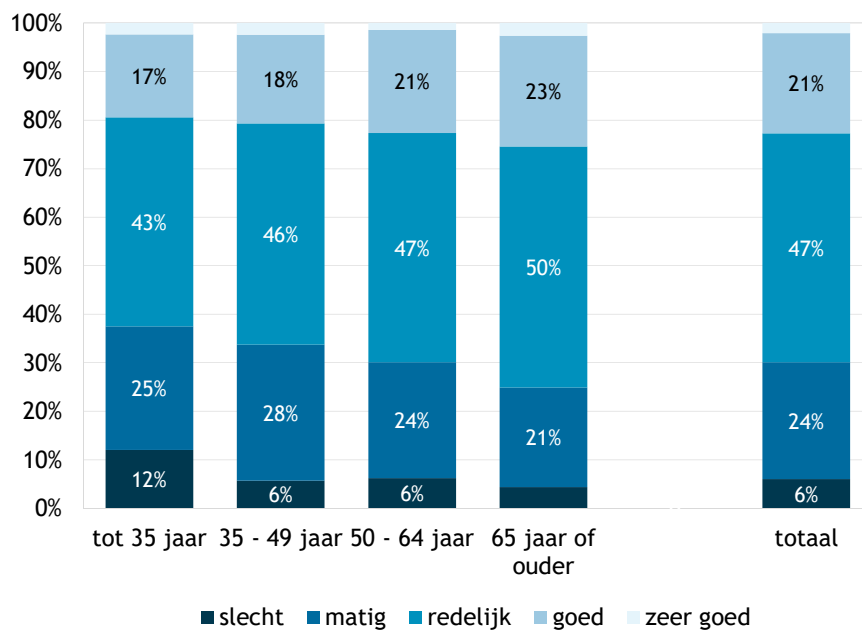
Informatiefunctie voornaamste rol lokale nieuwsvoorziening

De informatiefunctie is voor de panelleden de voornaamste rol van lokale nieuwsvoorziening, zo wijzen de gemaakte opmerkingen uit. Slechts een enkel panellid legt een relatie met één van de twee andere functies - binden en controleren - of kijkt wat breder naar de positie van de lokale journalistiek.

Ouderen beter op de hoogte van het lokale nieuws

68% van de panelleden zegt op zijn minst redelijk op de hoogte te zijn van het lokale nieuws. In lijn met het grotere belang dat de oudere leeftijdsgroepen aan lokale nieuwsvoorziening hechten, zeggen zij ook vaker dan jongeren goed op de hoogte te zijn (figuur 3). Erg groot zijn de verschillen overigens niet.

Figuur 3 Hoe goed bent u in het algemeen op de hoogte van het lokale nieuws?

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Associaties met lokaal nieuws en lokale journalistiek

We hebben de panelleden gevraagd om in drie steekwoorden aan te geven waar zij aan denken als het gaat over lokaal nieuws en lokale journalistiek (figuur 4). Veel panelleden denken hierbij aan de onderwerpen: politiek, gemeente, cultuur, evenementen, veiligheid, sport en verkeer. Ook worden veel rollen van de lokale journalistiek genoemd: betrouwbaar, kritisch, betrokken, informatie en onafhankelijk.

Figuur 4 Woordenwolk steekwoorden lokaal nieuws en lokale journalistiek

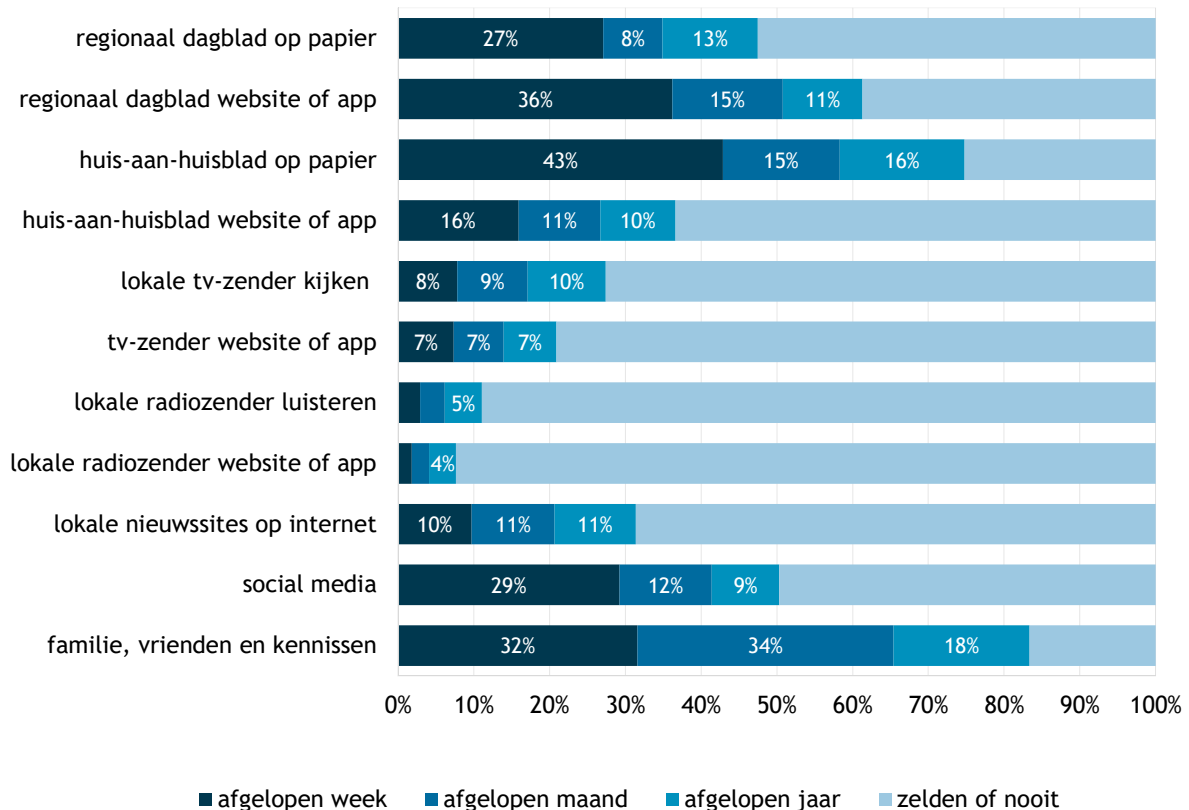

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Huis-aan-huisbladen hebben grootste bereik

Als we kijken naar het wekelijkse bereik van de nieuwskanalen, dan is die van de huis-aan-huisbladen het grootst (figuur 5). Van de panelleden heeft 43% in de afgelopen week in één van die bladen nieuws gelezen. En daar komt nog een deel bij als we ook de websites en apps van deze bladen meerekenen. Het AD Amersfoort is daarna het kanaal met het grootste bereik. Anders dan de huis-aan-huisbladen wordt het AD Amersfoort vaker online gelezen dan op papier, wat waarschijnlijk komt omdat voor de papieren versie betaald moet worden. Opvallend is verder de grote rol van sociale media en sociale contacten. Bijna een op de drie panelleden krijgt wekelijks (ook) lokaal nieuws mee via sociale media, en een even groot deel hoort de plaatselijke nieuwtjes van familie, vrienden en kennissen. Slechts een heel klein deel van de panelleden houdt zich op de hoogte via lokale TV of radio.

Figuur 5 Hoe heeft u zich op de hoogte gehouden van het lokale nieuws?

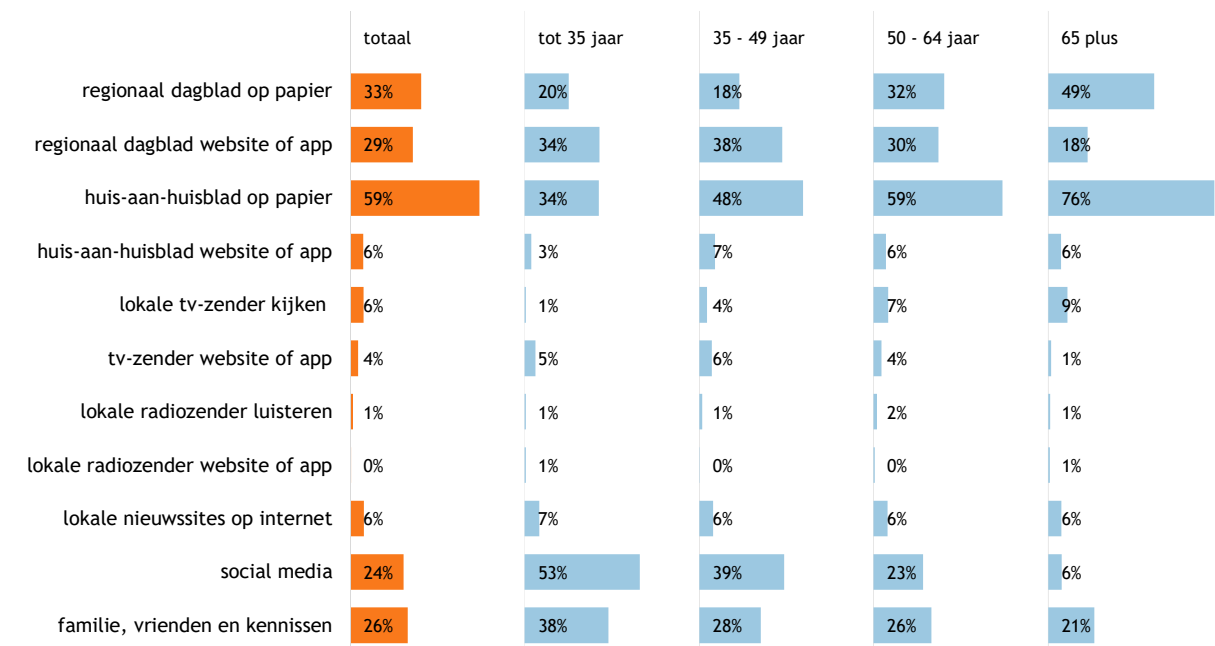

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Grote verschillen tussen leeftijdsgroepen bij belangrijkste bron lokaal nieuws

We hebben de panelleden gevraagd welke twee nieuwsbronnen van figuur 5 zij het belangrijkste vinden. Als we naar het totaal in figuur 6 kijken dan zien we weer hetzelfde beeld als in figuur 5: huis-aan-huis bladen, gevolgd door AD Amersfoort, familie/vrienden/kennissen en sociale media. Wel zijn er flinke verschillen tussen de leeftijdsgroepen: hoe jonger, hoe groter de rol van websites/apps, sociale media en familie/vrienden/kennissen. Ook geldt: hoe jonger de panelleden, hoe vaker zij via het doorklikken vanaf andere sites bij online nieuwssites terecht komen (niet in figuur). Oudere panelleden gaan juist vaker doelgericht naar bepaalde nieuwssites toe.

Figuur 6 Wat zijn de twee belangrijkste bronnen voor lokaal nieuws?

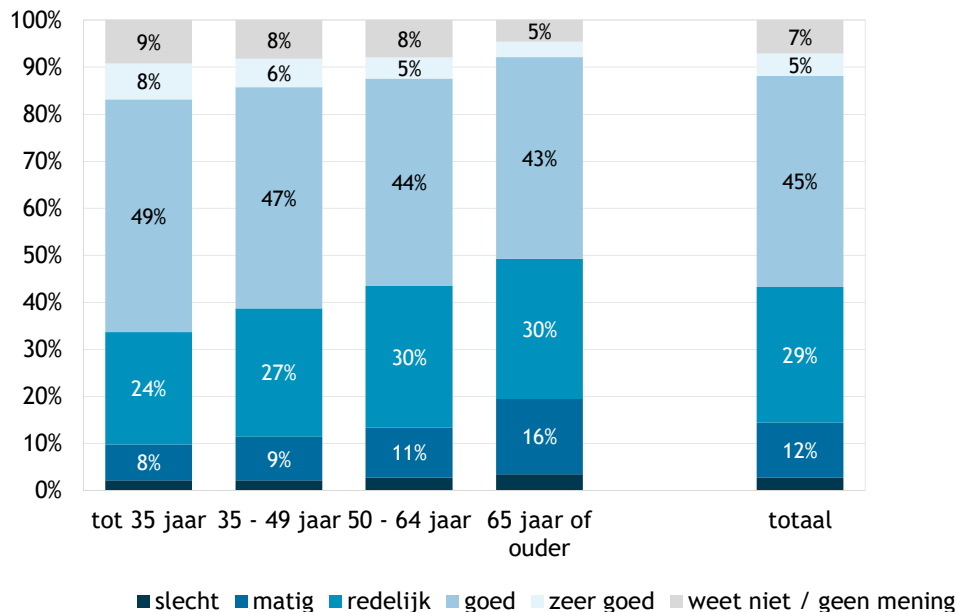
Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

80% (redelijk) tevreden over mogelijkheden om lokaal nieuws te volgen

Zo'n 80% van de panelleden vindt de mogelijkheden om op de hoogte te blijven van het lokale Amersfoorts nieuws redelijk tot zeer goed (figuur 7). Hoe ouder de panelleden, hoe kritischer zij hier gemiddeld over zijn. Maar de verschillen zijn niet groot. Sommige panelleden geven in de toelichting aan dat er voldoende lokaal nieuws te vinden is, terwijl anderen kritisch zijn. Als kritiek wordt door heel veel panelleden de slechte bezorging van De Stad Amersfoort genoemd. Ook in het onderzoek 'Stadspeiling 2019: Communicatie'⁹ werd de slechte bezorging van deze krant door veel inwoners genoemd. Ook vinden sommige panelleden de kwaliteit van omroep EVA ondermaats. Daarnaast vinden sommige panelleden dat het lokale nieuws niet objectief genoeg is.

⁹ De Bruijn, D. & Visser, M. (2019). Stadspeiling 2019: Communicatie. Gemeente Amersfoort: Onderzoek & Statistiek.

Figuur 7 Wat is uw oordeel over de mogelijkheden om op de hoogte te blijven van het lokale Amersfoortse nieuws?

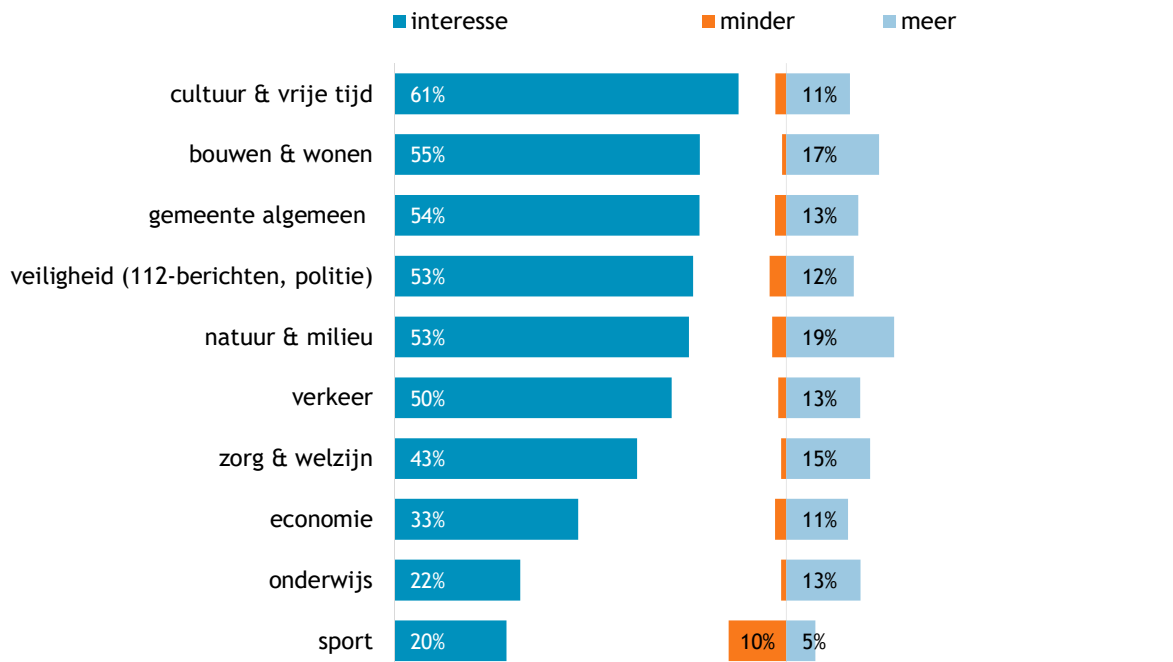

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Cultuur & vrije tijd populairste nieuwsonderwerp; natuur & milieu mag meer zijn

De meeste panelleden zijn geïnteresseerd in een breed palet aan onderwerpen voor lokale nieuwsberichten: van de tien onderwerpen in figuur 8 wordt het merendeel door minstens de helft van de panelleden als interessant beschouwd. De top drie van lokaal nieuws dat panelleden interessant vinden bestaat uit cultuur & vrije tijd (61%), bouwen & wonen (55%) en algemene gemeentelijke informatie (54%). Vooral over natuur & milieu, bouwen & wonen en zorg & welzijn zou men wel meer nieuwsaanbod willen. Er is geen onderwerp dat volgens panelleden sterk onderbelicht is in het lokale nieuwsaanbod. In het onderwerp sport hebben de minste panelleden interesse (20%). Eén op de tien vindt dat er over sport teveel bericht wordt.

Figuur 8 In welke nieuwsonderwerpen bent u vooral geïnteresseerd, en van welke onderwerpen vindt u dat daar wel meer of juist minder nieuwsaanbod van mag zijn?

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

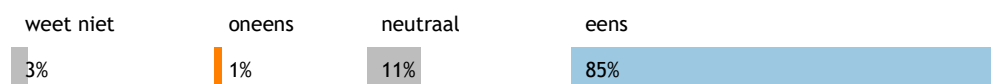
Panelleden verdeeld over kwaliteit Amersfoortse journalistiek

Verreweg de meeste panelleden (85%) vinden dat onafhankelijke journalistiek door lokale media onmisbaar is voor het goed functioneren van de lokale democratie (figuur 9). Over de stellingen die gaan over hoe het gesteld is met de kwaliteit van deze lokale journalistiek zijn de meningen verdeeld. Ongeveer een kwart is positief over het vermogen van de lokale journalistiek om de lokale overheid kritisch te volgen en de lokale maatschappelijke kwesties goed in beeld te brengen. Ook vinden zij dat de journalistiek in Amersfoort betrouwbaar is, voldoende verschillende bronnen aan het woord laat en een bron van gespreksonderwerpen is. Een iets grotere groep vindt de lokale journalistiek veelzijdig (34%) en voelt zich door de lokale journalistiek meer verbonden met de stad (45%). Rond de 15% is negatief over de meeste van deze stellingen. Over de stellingen dat de lokale journalistiek oppervlakkig en te versnipperd is, zijn de panelleden het meest verdeeld (vrijwel evenveel eens als oneens).

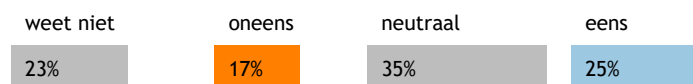
Verder is er een relatief grote groep die kiest voor de middencategorie 'neutraal', telkens ongeveer een derde. Ook zijn er relatief veel panelleden die niet zo goed weten hoe het met de lokale journalistiek gesteld is: voor veel stellingen wordt dit door zo'n 20-25% ingevuld. Wat betreft de betrouwbaarheid van de lokale journalistiek geeft zelfs een derde aan dat zij dit niet weten.

Figuur 9 Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

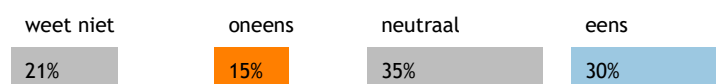
Onafhankelijke journalistiek door lokale media is onmisbaar voor het goed functioneren van de lokale democratie

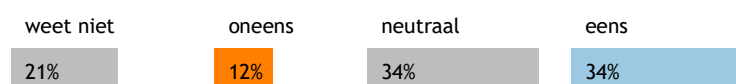
De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is van voldoende kwaliteit om de lokale overheid kritisch te volgen

De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is van voldoende kwaliteit om lokale maatschappelijke kwesties goed in beeld te brengen

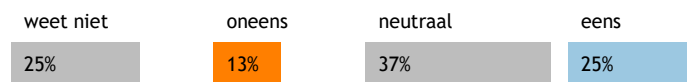
De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is veelzijdig genoeg (verschillende onderwerpen)

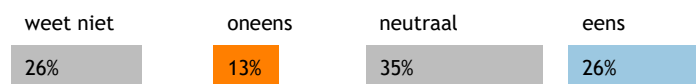
De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is betrouwbaar

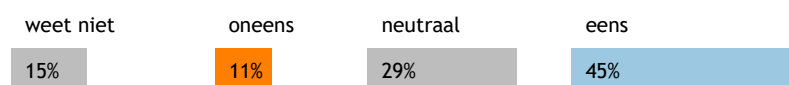
De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort laat voldoende verschillende bronnen aan het woord (politiek, bestuur, burger, bedrijf, maatschappij)

De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is bron van gespreksonderwerpen

De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort maakt dat ik mij meer verbonden voel met de stad

De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is te oppervlakkig

De nieuwsvoorziening en journalistiek in Amersfoort is te versnipperd

Bron: Gemeente Amersfoort, O&S

Toelichting: te weinig hoor- en wederhoor

In de toelichting op de stellingen van figuur 9 zeggen diverse panelleden dat de berichtgeving te eenzijdig is: actiegroepen krijgen alle aandacht, maar meningen worden niet gecontroleerd op juistheid. Tegenstanders krijgen volgens panelleden soms een te groot podium en er is teveel aandacht voor extreme meningen en te weinig ruimte voor nuance. De journalistiek doet volgens hen te weinig aan hoor- en wederhoor. Veel van de kritische panelleden hebben hierdoor het gevoel dat de berichtgeving onvoldoende onafhankelijk is. Sommige panelleden geven aan dat ze lastig kunnen beoordelen of de berichtgeving betrouwbaar is, omdat ze zelf niet (kunnen) nagaan of de berichten juist zijn. Enkele voorbeelden van wat panelleden zoal beschrijven:

“Er is heel veel kwaliteit. Het probleem is versnippering. Het zijn allemaal verschillende eilandjes van hardwerkende, kinderachtig concurrerende (bij gebrek aan positionering, aandacht en geld), meestal door de wol geverfde vrijwilligers. Laten fuseren gaat niet. Maar een bundeling naar het publiek zou fijn zijn. Ik denk aan een actuele website met beelden een koppen van ‘in de buurt’, AD, De Stadsbron en Amersfoort Nu.”

“Ik baseer mijn mening op de berichtgeving in De Stad Amersfoort. Dat is zeer eenzijdig. Er is zelden sprake van hoor en wederhoor. Actiegroepen krijgen alle ruimte en meningen worden kritiekloos overgenomen. Feitelijke juistheid wordt niet gecontroleerd.”

“Mijn ‘oneens’ (op de stellingen, red.) wordt nu sterk gekleurd door de discussie over de westelijke rondweg. De journalisten van de Amersfoortse Courant laten hun oren wel erg hangen naar de waan van enkele activisten en de waan van alle dag, zonder zelf dieper te zoeken.”

Bijsluiter panelonderzoek lokale media, nieuws en journalistiek 2020

Wat is het AmersfoortPanel?

Het AmersfoortPanel is een digitaal bewonerspanel van ruim 5.000 Amersfoorters van 18 jaar en ouder.

Hoe hoog was de respons op het panelonderzoek lokaal nieuws?

Alle panelleden hebben een uitnodiging gekregen om vragen over de lokale nieuwsvoorziening te beantwoorden. Uiteindelijk heeft zo'n 51% van het panel meegedaan aan het onderzoek.

Waarom een internetpanel?

Voordeel van het AmersfoortPanel is dat snel en eenvoudig een grote groep Amersfoorters naar hun mening kan worden gevraagd. Het is dan ook een waardevolle aanvulling op andere manieren van onderzoek dat de gemeente uitvoert. De afdeling Onderzoek en statistiek beheert het AmersfoortPanel.

Is het panel representatief?

Een panel is natuurlijk beter bruikbaar als ze een dwarsdoorsnede vormt van de Amersfoortse bevolking. Oud, jong, rijk, arm, man of vrouw: al die groepen moeten in gelijke mate hun mening kunnen geven. Om er voor te zorgen dat het AmersfoortPanel een goede afspiegeling van alle Amersfoorters vormt, kun je alleen lid worden als je daarvoor wordt gevraagd. Degenen die zich voor het panel aanmelden zijn over het algemeen iets meer politiek betrokken en hoger opgeleid dan de gemiddelde Amersfoorter. Uit een eerdere analyse bleek dat panelleden niet heel anders oordelen dan respondenten van schriftelijke onderzoeken als de Stadspeiling. Wel blijken ze iets uitgesprokener.